



ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ РОССИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон — Россия Ҳукуматлараро комиссияси ва Худудлар кенгашининг навбатдаги йиғилишларида иштирок этиш учун мамлакатимизда бўлиб турган Россия Федерацияси Ҳукумати Раисининг биринчи ўринбосари Денис Мантуров бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.



Сухбат аввалида юқори мартабали меҳмон давлатимиз раҳбарига Россия Федерацияси Президенти Владимир Путиннинг самимий саломи ва энг эгу тилакларини етказди.

Олий даражадаги учрашувлар якунлари бўйича эришилган келишувларни амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди.

Мамлакатимиз етакчиси куни кеча бўлиб ўтган Ҳукуматлараро комиссия

йиғилиши ва Худудлар кенгашининг учинчи йиғилиши натижадор бўлганини олқишлади.

Ўзаро савдо ҳажми барқарор ўсиб бораётгани, sanoat, энергетика, металлургия, тинч атом ва бошқа соҳаларда кооперация лойиҳалари илгари сурилаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Товар айирбошлашни янада кенгайтириш, sanoat зоналари доирасидаги қўшма

лойиҳаларни жадаллаштиришга қаратилган ўзаро мувофиқлаштирилган чораларни кўриш ҳамда худудлар ва бизнес даражасидаги фаол мулоқотни давом эттириш муҳимлиги таъкидланди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Матбуот хизмати сурати.

ТАЪЛИМ ВА ИЛМ-ФАН ВАЗИРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ТАКЛИФЛАР КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев Таълим ва илм-фан вазирлиги фаолиятини ташкил этиш ҳамда таълим тизимининг барча босқичларида амалга оширилиши лозим бўлган устувор вазифалар юзасидан тақдимот билан танишди.

Яқинда Президентимиз фармони билан Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ҳамда Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ягона Таълим ва илм-фан вазирлиги сифатида қайта ташкил этилди. Бундан кўзланган мақсад таълим, тарбия ва илм-фаннинг яхлит тизимини шакллантириш, таълим сифати ва самарадорлигини ошириш, инсон капиталини ривожлантириш ишларини янги босқичга олиб чиқишдир.

Янги вазирлик олдида мактабгача таълимдан олий таълимгача бўлган босқичлар ва илмий фаолият ўртасида узвийлиқни таъминлаш, тизимни ягона ёндашув асосида бошқариш вазифаси қўйилган. Бунда таълим мазмунини замон ва меҳнат бозори талабларига мослаштириш, рақобатни ривожлантириш, хусусий сектор иштирокини кенгайтириш ҳамда соҳанинг жамоатчилик олдидаги ҳисобдорлигини ошириш муҳим аҳамиятга эга.

Тақдимотда янги вазирлик фаолиятини жойлардаги ҳақиқий ҳолатга таяниб ташкил этиш, тақдорланувчи вазифаларни қисқартириш ва ҳудудий бўғинлар масъулиятини кучайтириш масалалари кўриб чиқилди. Бошқарувни рақамлаштириш ва тахлили салоҳиятини ошириш қарорларни ишончли маълумотлар асосида қабул қилишга хизмат қилиши таъкидланди.

Мактабгача таълимда болани ҳар томонлама ривожлантириш, дастур ва

методикаларни янгилаш ҳамда тарбиячилар малакасини оширишга эътибор қаратилди. Шунингдек, болаларнинг қизиқиш ва қобилиятларини эрта аниқлаш, таълим муассасаларида замонавий шароитлар яратиш бўйича таклифлар билдирилди. Мактаб таълимида дарсликларни янгилаш, ўқувчиларнинг билим ва амалий кўникмаларини изчил ривожлантириш ҳамда уларни баҳолаш тизимини такомиллаштириш масалалари муҳокама қилинди. Педагогларга методик ёрдам кўрсатишда сунъий интеллектдан фойдаланиш, айрим мактабларда инглиз тилида таълим бериш тажрибасини ўтказиш ва хусусий сектор иштирокини кенгайтириш таклиф этилди.

Касбий таълим бўйича ёшларнинг қизиқишларини эрта аниқлаш, техникумлар дастурларини меҳнат бозори талабларига мослаштириш ва уларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилди. Корхоналар билан ҳамкорликда дуал таълимни кенгайтириш, халқаро дастурлар ва замонавий ўқув материалларини жорий этиш масалалари кўриб чиқилди.

Олий таълимда университетлар мустақиллигини кенгайтириш, таълим сифатини ва раҳбарларнинг натижа учун масъулиятини ошириш таклиф қилинди. Шу билан бирга, етакчи хорижий олийгоҳлар билан ҳамкорликни ривожлантириш,

таълимни ишлаб чиқариш билан яқинлаштириш ва талабаларнинг амалий тайёргарлигини кучайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Илм-фан соҳасида илмий кластерларни ривожлантириш, университетлар, лабораториялар ва корхоналар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашга эътибор қаратилди. Илмий ишланмаларни амалиётга жорий этиш ҳамда улар асосида янги маҳсулотлар ва корхоналар яратиш бўйича таклифлар тақдим этилди.

Тақдимот давомида Президентимиз таълимнинг боғчадан олийгоҳгача бўлган барча босқичлари ягона вертикаль сифатида ишлаши, аиникса, мактаб ва университет ўртасидаги узвийлик мустаҳкамлашни зарурлигини таъкидлади. Ҳар бир босқичда таълим сифатига эътиборни кучайтириш, болаларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялаш ва бу қадриятларга бутун таълим жараёнида ва илмий фаолиятда таяниш муҳимлиги қайд этилди. Шунингдек, илмий изланишлар натижаларини амалиётга жорий этишга алоҳида эътибор қаратилиб, ректорлар ўз университетининг яқин ва ўрта муддатли истиқболда қандай ривожланиши ҳақида аниқ тасаввур ҳамда режага эга бўлиши кераклиги кўрсатиб ўтилди.

Мутасаддиларга таклифларни пухта ишлаб чиқиш топширилди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ВА РОССИЯ ЕТАКЧИЛАРИ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТ ҚИЛДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 7 октябрь куни Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлатимиз раҳбари Россия етакчисини таваллуд куни билан самимий табриклаб, унга мустақкам соғлиқ, бахт-саодат ва муваффақиятлар, дўст Россия халқига эса равнақ тилади.

Владимир Путиннинг замонавий Россияни барпо этишдаги тарихий роли ҳамда Ўзбекистон — Россия кенг қамровли стратегик шериклик ва иттифоқчилик муносабатларини мустаҳкамлашга қўшаётган шахсий ҳиссаси қайд этилди.

Ҳамкорлик алоқалари барча йўналишларда жадал ривожланаётгани мамнуният билан таъкидланди. Ўзаро савдо ҳажми, sanoat, энергетика ва бошқа устувор йўналишларда етакчи корхоналар кооперацияси қўламини изчил ортиб бормоқда.

Куни кеча Фарғона шаҳрида бўлиб ўтган Ҳукуматлараро комиссиянинг навбатдаги йиғилиши ҳамда Худудлар кенгашининг учинчи йиғилиши натижалари юқори баҳоланди.

Фаол маданий-гуманитар алмашинувлар давом этмоқда: яқинда мамлакатимизда “Санъатлар олами” деб номланган Россия санъати фестивали муваффақиятли ўтказилди, айни кунларда эса Москва шаҳрида Ўзбекистон маданияти кунлари бўлиб ўтди.

Томонлар халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашиб, бўлажак тадбирлар режасини муҳокама қилдилар.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ТУРКМАНИСТОНГА КЕЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркменистон Президенти Сердар Берdimухамедовнинг таклифига биноан 7 октябрь куни амалий ташриф билан Туркменистонга келди.

Туркманбoши шаҳри аэропортида давлатимиз раҳбарини Туркменистон Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар вазири Рашид Мередов ва бошқа расмийлар кутиб олди.

Ташриф дастурига мувофиқ, Ўзбекистон етакчиси 8 октябрь куни Марказий Осиё ва Озарбайжон давлат раҳбарларининг саккизинчи Маслаҳат учрашувида, 9 октябрь куни эса Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг навбатдаги саммитида иштирок этади.

Маслаҳат учрашуви кун тартибидан сиёсий-дипломатик ҳамкорликни

янада мустаҳкамлаш, савдо-иқтисодий алоқаларни чуқурлаштириш, энергетика соҳасидаги шерикликни кенгайтириш, атроқ-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгаришига мослашиш бўйича қўшма чора-тадбирларни амалга ошириш, маданият, таълим ва илм-фан соҳаларидаги ҳамда ёшлар ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш масалалари ўрин олган.

Минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик долзарб масалалар ҳамда тинчлик, барқарорлик ва хавфсизликни таъминлашга онд устувор вазифалар юзасидан фикр алмашиш кўзда тутилган.

ЎЗА

ХАЛҚАРО ПАХТА КУНИ ҲАМДА ДЕНГИЗГА ЧИҚИШ ИМКНИ БЎЛМАГАН РИВОЖЛАНАЁТГАН ДАВЛАТЛАРИНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ХАЛҚАРО АНЖУМАНЛАР ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Ҳурматли халқаро анжуман иштирокчилари!

Қадрли меҳмонлар! Дунёнинг 30 дан зиёд мамлакатидан таниқли олим ва экспертлар, тадбиркорлар, шунингдек, кўплаб халқаро ташкилотлар вакиллари ушбу форумларда иштирок этаётгани уларга бўлган эътибор ва қизиқиш катта эканидан далolat беради.

Азиз дўстлар!

Ўзбек деҳқонлари пахтачилик бўйича улкан тажрибага эга. Кейинги йилларда амалга ошираётган туб ислохотларимиз туфайли бу соҳа янги босқичга кўтарилди. Изланувчан олимларимиз томонидан ғўзанинг 300 га яқин эртагишлар нави яратилди. Пахта экиш, парварниш, йиғиб олиш жараёни тўлиқ механизациялаштирилди. Бугунги кунда замонавий агротехнологияларни жорий этиш ҳисобига деҳқон-фермерларимиз гектаридан 100 центнергача пахта ҳосили олмақда.

Халқаро пахта куни Ўзбекистоннинг инвестициявий жозибадорлигини оширишга ва мамлакатимизни ишончли ҳамкор сифатида танитишга хизмат қилади, албатта.

Ҳозирги вақтда иқлим ўзгариши, сув танқислиги, қургокчилик каби муаммолар билан бирга логистика занжирларидаги узилишлар ҳам озиқ-овқат нархининг ошишига олиб келмоқда. БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти маълумотларига кўра, дунё бўйича 645 миллиондан ортиқ одам очликдан азият чекмоқда. Халқаро экспертларнинг қайд этишича, тегишли чора-тадбирлар кўрилмаса, 2028 йилда бу рақам 1 миллиардга етиши мумкин. Инсоният келажагига таҳдид солаётган бундай хатарларни бартараф этиш кўп қиррали шериклик ва биргаликдаги саъй-ҳаракатларга боғлиқ. Денгизга чиқиш имкони бўлмаган давлатлар учун юқори транспорт харажатлари ва транзит мамлакатлардаги муаммолар жиддий гов бўлиб қолмоқда. Бундай қийинчиликлар озиқ-овқат хавфсизлигига ҳам таъсир кўрсатади, албатта. Шу боис, биз озиқ-овқат маҳсулотлари логистикаси ва савдосининг тўлиқ эркинлиги ҳамда озиқ-овқат етказишни тартибга солувчи қоидаларни соддалаштириш тарафдоримиз.

Биз 2030 йилгача озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни 2 баробар, экспорт

ва қўшилган қийматни 3 карра ошириш бўйича катта марра олганмиз. Бу мақсадларга эришиш учун халқаро ташкилотлар ва хорижий мамлакатлар билан ҳамкорликни кучайтириш ниятидамиз.

Марказий Осиёдан бошлаб, денгизга чиқиш имкони бўлмаган давлатлар ва транзит ҳамкорларни боғлайдиган озиқ-овқат ҳамкорлиги дастурини ишлаб чиқиш зарур. Шунингдек, халқаро молия институтлари ва хусусий инвесторларни озиқ-овқатни қайта ишлаш, советкичли сақлаш ва ташиш бўйича қўшма лойиҳаларни амалга оширишга қақирамиз.

Қадрли меҳмонлар! Ушбу форум иштирокчилар томонидан билдирилган янги ташаббус ва стратегияларни рўёбга чиқариш, биргаликдаги саъй-ҳаракатларни кучайтириш йўлида муҳим қадам бўлади, деб ишонаман.

Анжуманлар фаолиятига ва барча иштирокчиларга муваффақият тилаймиз.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

ШИФОХОНАЛАРГА АСОСЛАНГАН ЭСКИ МОДЕЛДАН КАСАЛЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ВА РАҚАМЛАШТИРИЛГАН ТИББИЁТГА ЎТИШ БОСҚИЧИ

Иккинчи миллий дастур шарҳи

Халқи соғлом давлатнинг илдизи мустақкам, келажаги порлок, ривожланиши бардавом бўлади. Шу маънода, аҳоли саломатлигини таъминлаш янги Ўзбекистон сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида белгилангани гоят катта аҳамиятга эга. Зеро, Президентимиз алоҳида қайд этганидек, “Янги Ўзбекистон — аввало, инсон ҳаёти, унинг саломатлиги, ҳуқуқ ва манфаатлари, қадр-қиммати қонун асосида ҳимоя қилинадиган давлат дегани”.

► Давоми 3-бетда





Иккинчи миллий дастур шарҳи



A female doctor in a white coat and blue cap is smiling and interacting with a baby held by a woman. The baby is wearing a green shirt and patterned shorts. The background shows a clinical setting with a sign that reads "TIBBIYOTI" and "TAKIMI".

Бу чора-тадбирлар аҳоли, айниқса, ёшларнинг саломат ўсиши учун ўта муҳим. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташиқоти маълумотларига кўра, дунёдаги барча хасталиклarning 80 фоизи нотоза сурувчи рақали ўтади. Ифлосланган сувда қориниш, тифи, дизентерия, вирусли гепатитнинг тарқалиши, вабо, ичак касалликлари тарқалиши микроблар бўлади. Ушбу микроблар

Саломатлик тўғрисида гап кетар экан, буюк доношмандлардан биринини кўйидаги ибораси ёлға тушаради: “Барча лаззатни татиб кўрдим, лекин офиятдан улуғ ганж топмадим”. Офият — сихат-саломатлик дегани. Бу халқон ва пурҳикмат нақл саломатликдан улуғ бойлик йўқлигини едимизга солиб туради. Халқимиз саломатлиги ҳақида қайғуриш ва бу борада зарур чора-тадбирлар кўришни давлатимиз ўз зиммасига олган экан, бу олийжаноб мақсад бесамар қолмаслиги, шубҳасиз.

Уттиз беш йиллик мустақил тараққиёт
 ёт йиллимиз бизга бир ҳақиқатни ўргатди:
 халқ ва давлат ягона мақсад йўлида бир-
 лашиб, астойдил ҳаракат қилса, забот этиб
 бўлмайдиган марранинг ўзи йўқ. Бундан
 дай буюк қудратга эга халқ ва давлатни
 енга оладиган кучининг ўзи йўқ. Биз ягона
 на Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва
 буюк келажагимизни биргаликда барпо
 этамиз!”

Бугун дунёда юз бераётган иқлим ўзгаришлари, чўллашиш, сув танқислиги каби глобал муаммолар, қолаверса, аҳоли сонининг муттасил ортиб бориши барча давлатлар учун озиқ-овқат хавфсизлигини кун тартибидаги асосий масалага айлантирди. Бундай ҳолат мамлакатимизга ҳам ўз таъсирини ўтказмай қолмайди.

Юртимиз қишлоқ хўжалиги бўйича улкан салоҳиятга эга. Аҳоли бандлиги, бозорларимиз тўқинлигидан тортиб, экспортдан қўшимча даромад топишгача бўлган жуда кўп масалалар айнан шу соҳа билан боғлиқ. Шунинг учун сўнгги йилларда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш ва соҳада бозор механизмларини жорий этиш бўйича тизимли ишлар қилинмоқда. Бу эса, биринчи навбатда, юқори самарадорликка эришиш, ички бозорларимизда тўқин-сочинлик, нархлар барқарорлигини таъминлаш билан бирга жаҳон бозоридagi юқори талабни ўзлаштиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Асосийси, тизим давлатимиз раҳбарининг доимий диққат эътиборида. Чунки қишлоқ хўжалиги иқтисодиётимизнинг тўртдан бир қисmini ташкил этадиган муҳим соҳа. Бунинг замирида халқимиз фаровонлиги, нарх-наво барқарорлиги ва қанчадан қанча иш ўринлари ётибди.

Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган стратегиясида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини харид қилиш ва сотишда бозор тамойилларини кенг жорий этиш муҳим йўналиш сифатида белгиланган.

Мулоҳаза

Қишлоқ хўжалигида ҳаёт ҳамиша табиат билан ёнма-ён кечади. Ёмғир ўз вақтида ёғса, деҳқоннинг кўнгли хотиржам тортади. Сув камайса, ташвиш ортади. Биргина дўл бир неча ойлик меҳнатга зарар etkaziши мумкин. Қўроқчилик эса бутун мавсум режасини ўзгартириб юборади. Шунинг учун деҳқон ерга ишонч билан уруғ қадагани каби табиатнинг ўзгарувчанлигини ҳам ҳисобга олиб яшайди.

Бугун дунё қишлоқ хўжалиги олдида турган манзара ўзгариб бормоқда. Аҳоли кўпайгани сайин озиқ-овқатга эҳтиёж ортади. Шу билан бирга, сув ва ер каби табиий ресурсларга босим кучайди. Иқлим ўзгариши эса қишлоқ хўжалиги учун аввалдан маълум хавфларни янада мураккаблаштиряпти. Шу сабабли замонавий аграр иқтисодиётда ҳосил миқдори билан бирга уни қандай ресурс эвазига етиштириш масаласи муҳим аҳамият касб этади. Камроқ сув билан кўпроқ ҳосил олиш, энергияни тежаш, ер унумдорлигини сақлаш ва табиий хавфларга олдиндан тайёр туриш энди фақат фермернинг шахсий манфаати бўлиб қолмай, озиқ-овқат хавфсизлигининг муҳим шартига айланган.

Бу ўзгаришлар таъсири Ўзбекистонда ҳам тобора яқол сезилаяпти. Мамлакатимизда сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ер унумдорлигини сақлаш, ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш ва фермер даромадини барқарорлаштириш масалалари



Президентимизнинг жорий йил 28 сентябрдаги “Аграр соҳада молиявий қўлаб-қувватлаш самарадорлигини ошириш ва таваккалчиликларни бошқариш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарори қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчиларни молиявий қўлаб-қувватлаш чораларини кенгайтиради. Шунингдек, ҳужжат давлат субсидияларини аниқ кўрсаткичларга боғлаш ҳамда соҳада таваккалчиликларни бошқариш ва сугурта механизмларини такомиллаштиришга хизмат қилади.

Ҳужжатга кўра, қишлоқ хўжалиги субъектларини молиявий қўлаб-қувватлаш мақсадида жорий йилда пахта хомашёсининг ҳар бир тоннаси учун 500 минг сўмдан, ҳосилдорлик сўнғий йўлдош орқали космик мониторинг қилиниб, ўз ерида пахта экиб, 30 центнердан юқори ҳосил олган кластерларга гектарига 1,5 миллион сўмдан берилади. Бу сума пахтани биржа савдолари орқали реализация қилганда тўлаб берилади.

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳақиқатда экилган майдонлар бўйича тасдиқланган маълумотлар асосида бир ҳафта муддатда

кун тартибининг олдинги қаторига чиқди. Бундай шароитда давлатнинг аграр соҳани қўлаб-қувватлаш сиёсати янги мазмун билан бойиши табиий. Энди гап фақат фермерга маблағ ажратишда эмас, бу маблағ қандай натижа бериши, қанча ресурс тежаланиши ва қанча қўшимча маҳсулот яратилиши ҳақида бормоқда.

25 сентябрь куни давлатимиз раҳбарига аграр соҳада субсидияларни ажратиш ва сугурталаш тизимларини такомиллаштириш юзасидан тақлифлар тақдим этилгани ана шу жараёнинг муҳим босқичларидан бирини кўрсатади. Сўнгги йилларда қишлоқ хўжалигида давлат томонидан берилаётган кўмак кўлами кенгайиб, субсидияларни ажратиш жараёнлари босқичма-босқич рақамлаштирилмоқда. Жорий йилда субсидиялар 29 та йўналиш ва 91 та турга етказилиб, бу мақсадлар учун 2,7 триллион сўм маблағ кўзда тутилган. Рақамнинг ўзи катта. Аммо иқтисодиётда ҳар қандай рақамнинг қиймати унинг ортидан келадиган натижа билан ўлчанади. Ажратилган маблағ фермернинг имкониятини қанчалик кенгайтирди, ишлаб чиқариш самарадорлигини қай даражада оширди, сув ва энергия сарфига қандай таъсир кўрсатди — масаланинг асосий моҳияти ана шу нуқтада намоён бўлади.

Шу маънода, субсидияларни оддий харажатни қоплаш воситасидан натижавий қўлаб-қувватлаш механизмига айлантириш тақлифи аграр сиёсатдаги муҳим ёндашувни ифодалайди. Давлат ёрдамининг мазмунини ҳам ўзгармоқда. Аввал муайян харажатни қоплаш асосий мезон бўлган бўлса, энди шу маблағ эвазига қандай самара олингани муҳимлашади. Ҳосилдорлик, сув ва энергия тежамкорлиги, сарфланган ресурс ҳисобига олинган маҳсулот ҳажми каби кўрсаткичлар субсидия натижасини баҳолашда асосий мезонга айланиши кутилмоқда. Бу бир қарашда оддий иқтисодий механизмдек кўринади. Аслида, унинг замирида давлат маблағига бўлган муносабатни ўзгартиришдек катта таъминот ётади.

Маблагни қаерга ва қандай йўналтириш мамлакатнинг эртанги иқтисодий имкониятига таъсир қилади. Агар субсидия янги технология жорий этилишига, сув тежаллиги, ҳосилдорлик ошишига ва фермер даромади барқарорлаштишига хизмат қилса, бу маблағ иқтисодий қиймат яратаяди. Агар у фақат бир маргалик харажатни қоплаш билан чекланса, узоқ муддатли таъсири камроқ бўлиши мумкин. Шунинг учун натижавий субсидия модели давлат ёрдамининг ўзига эмас, унинг қайтишига, яъни жамият учун қандай қиймат яратишига эътибор қаратади.

Бунинг энг яққол мисолларидан бири сув тежовчи технологияларни жорий этишда кўринади. Сув тежаш Ўзбекистон шароитида ер унумдорлиги, фермернинг харажати, ҳосил барқарорлиги ва келажақдаги озиқ-овқат хавфсизлиги билан бевосита боғлиқ. Шунинг учун технологияни ўрнатишнинг кейинги самараси муҳим. Субсидия берилганидан кейин икки-уч йил давомида сув

субсидия миқдорини ҳисоблаб чиқади ҳамда маблағ ажратиш бўйича ҳисоб-китобларни Аграр соҳада тўловлар агентлигига тақдим этади.

2027-2029 йилларда чорвачилик хўжалиқларига асосий майдонларда озуқа экинлари етиштирилгани учун ҳар бир гектар экин майдонига Космик тадқиқотлар ва технологиялар агентлигининг хулосасига асосан йиллик 500 минг сўм, 2026 йил 1 октябрдан 2027 йил 1 июнга қадар тадбиркорлик субъектларига совитилган мол ва қўй гўштини импорт қилишда, ҳар бир килограмм гўшт учун 2,5 минг сўм миқдорига пул берилади.

Келгуси йилдан бошлаб сувни тежайдиган технология ўрнатилганларга пул беришда таниш-билишчилик ўтмайди. Ҳаммаси компьютерлаштирилган тизим орқали, ҳосил сифати ва сув тежалганига қараб автоматик ҳисобланади. Аграр фермер сугурта қилдириб, 3 йил давомида зарар кўрмаса, тўрттинчи йилдан бошлаб сугурта тўловиға 10 фоиздан 20 фоизгача чегирма олади.

Шу билан бирга, далага зарар етсаю, яқин атрофда об-ҳаво станцияси бўлмаса, зарар миқдори сўнғий йўлдош суратлари ва космик маълумотлар билан ҳам тасдиқланаверади. Ортиқча қўғозбозликка чек қўйилади.

Яна бир муҳим жиҳат. Президентимизнинг 2026 йил 7 апрелдаги “Аҳолини асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни қўлаб-қувватлашнинг кўшимча чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарорига мувофиқ, тадбиркорлик субъект-

ларига мол ва қўй гўштини ҳаво транспортида импорт қилишда ҳар бир килограмм гўшт учун ажратиладиган субсидия миқдори 1,2 АҚШ доллари этиб белгиланади ҳамда ажратиш муддати 2027 йил 1 июнга қадар узайтирилади.

2027 йил 1 январдан бошлаб 2028 йил 1 январга қадар ҳуқуқий тажриба тариқасида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларнинг сувни тежайдиган сугориш технологияларини жорий этиш харажатларининг бир қисmini қоплаш бўйича субсидияни натижага асосланган “Натижавий субсидия” тизими асосида ажратиш тартиби жорий этилади. Тизим доирасида субсидия миқдори уни олувчининг харажатлари билан бир қаторда ҳосилдорлик, маҳсулот сифати, сақлаш, қайта ишлаш ёки экспорт кўрсаткичлари ошиши, сарфланган ресурслар мақбуллаштирилиши, энергия тежамкор қурилма, ускуналар ишлатилиши, тадбиркорлик субъектларининг барқарорлик рейтингини тоифаси каби кўрсаткичлар асосида белгиланади.

Муҳими, бу натижа кўрсаткичларига эришилганлиги инсон омилсиз автоматик равишда давлат органлари ва ташкилотлари ахборот тизимларидаги маълумотлар асосида тасдиқланади.

Бир сўз билан айтганда, бугунги глобаллашган дунёда муваффақиятга эришиш учун мамлакатимиз нафақат миқдор кўрсаткичлари, балки рақобатбардошлик, сифат, инновация ва шаффофлик мезонлари бўйича ҳам олдинда бўлиши зарур. Шу боис, аграр соҳадаги барча ишхотлар замонавий стандартлар, халқаро ҳамкорлик ва бозор механизмларига мос равишда кечяётгани билан муҳим аҳамиятга эга.



НАТИЖАГА АЙЛАНГАН КЎМАК

сарфи камайиши, ҳосилдорлик кузатилиши шу мақсадга хизмат қилади. Технология самара берса, унинг иқтисодий ва ижтимоий қиймати ҳам намоён бўлади.

Бу ерда яна бир муҳим жиҳат бор. Тежалган сувнинг қиймати фақат фермер хўжалиги билан чекланмайди. Бир хўжалиқда тежалган сув бошқа бир майдон учун қўшимча имконият яратаяди. Минглаб хўжалиқларда йўлга қўйилган тежамкорлик эса мамлакат миқёсида катта ресурсга айланади. Демак, сувни тежаш бир фермернинг харажатини камайтириш билан бирга бутун жамиятнинг келажақ имкониятларини асрашга хизмат қилади. Бугунги аграр сиёсатда ресурс тежамкорлигининг тобора муҳим мезонга айланаётгани ҳам шу билан изоҳланади.

Янги ёндашувнинг яна бир муҳим жиҳати субсидия олувчиларнинг электрон паспортини шакллантириш ва натижаларини онлайн кузатиб бориш билан боғлиқ. Давлат органлари ва ташкилотларининг ахборот тизимларидан маълумотларни инсон омилсиз олиш жараёнларини анча шаффофлаштириши мумкин. Бу фермер учун ҳам муҳим энгиллик. Чунки унинг асосий вақти ҳужжат тўлаш ва идорама-идора юришдан кўра, ерга, экинга ва ишлаб чиқаришга сарфланиши керак. Рақамлаштиришнинг ҳақиқий самараси ҳам ана шунда — технология инсоннинг ишини мураккаблаштирмасдан, аксинча, унинг вақтини қадрлашда.

Бироқ рақамлаштиришнинг ўзи ҳали натижа эмас. Фермер ўз кўрсаткичлари қандай баҳоланаётганини тушуниши, қарорлар аниқ маълумотларга асосланиши ва тизим барча учун бир хил ишлаши муҳим. Ана шунда рақамли тизим оддий электрон платформа бўлиб қолиб, давлат ва фермер ўртасидаги янги муносабатларнинг асосига айланади.

Субсидиянинг натижага боғланиши билан бирга сугурта тизимини такомиллаштиришга эътибор қаратилаётгани бежиз эмас. Чунки фермер учун натижа қанчалик муҳим бўлса, шу натижани хавфдан ҳимоя қилиш шунчалик аҳамиятли. Бир неча ойлик меҳнатни бир кунда йўқотиш эҳтимоли бор экан, қишлоқ хўжалигида барқарор ишлаб чиқаришни фақат субсидия билан таъминлаб бўлмайди. Бу ерда сугурта иқтисодий ҳимоя воситаси сифатида майдонга чиқаяди.

Бугун “Agrosafe” ахборот тизими орқали электрон ариза беришдан тортиб, шартнома ва полисни расмийлаштириш, мониторинг, экспертиза ҳамда товон пулини тўлашгача бўлган жараёнларнинг рақамлаштирилаётгани сугурта хизматларини соддалаштиришга хизмат қилмоқда. Қамровни боғ ва узумзорлардаги кўчат ва дарахтлар, импорт қилинган чорва, тасодийий ҳодисалар билан боғлиқ хавфларга кенгайтириш, чорвачилик, полизчилик, картошка ва пиёз етиштириш учун янги сугурта маҳсулотларини жорий этиш режалари эса соҳада хавфларни бошқариш имкониятларини кенгайтиришга қаратилган.

Бу ерда сугуртага бўлган қарашнинг ўзи ҳам ўзгармоқда. Илгариги тушунчада сугурта кўпроқ зарар юз бергандан кейин товон тўлаш билан боғланар эди. Янги ёндашув эса хавфнинг олдини олишга ҳам эътибор қаратади. Сугурта мукофотининг 35 фоизини махсус жамғармада сақлантириб, чорвачиликда вакцинация, профилактика ва ветеринария хизматлариға, пахта ва галлачиликда биологик ҳимоя тадбирлариға, боғдорчилик ва узумчиликда табиий офатлардан ҳимоя воситаларини ўрнатишга

йўналтириш тақлифи шу маънода аҳамиятли. Зарарни қуттишдан кўра унинг олдини олишга маблағ сарфлаш иқтисодий жиҳатдан ҳам, инсон меҳнатини асраш нуқтаи назаридан ҳам манфиатий ёндашувдир.

Қишлоқ хўжалигида хавфни бошқариш маданияти шаклланиши фермернинг ўзига ҳам катта имконият беради. У энди фақат табиатга ишониб қолмайди, балки хавфни ҳисоблайди, профилактика чораларини кўради, сугуртадан фойдаланади ва хўжалигининг барқарорлигини олдиндан ўйлайди.

2027 йилда 45 мингта қишлоқ хўжалиги корхонасини сугурта билан қамраб олиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг сугурта қамровини 60 фоизга етказиш, 500 та муастакил эксперт тайёрлаш ва сугурта хизматларини тўлиқ рақамлаштириш мақсадлари тизимни янги босқичга олиб чиқишга қаратилган. Рақамларнинг ҳар бири ортда муайян вазифа бор. Сугурта қамрови кенгайиши хавфларни кенгроқ тақсимлашга, муастакил экспертлар тайёрланиши зарарни ҳолис баҳолашга, рақамлаштириш эса жараёнларни тезлаштириш ва шаффофлаштиришга хизмат қилиши керак.

Энг муҳими, субсидия ва сугуртага бир-бирини тўлдирувчи механизмлар сифатида қаралмоқда. Субсидия фермерга самарали ишлаш учун имконият яратаяди. Сугурта эса шу меҳнат натижасини турли хавфлардан ҳимоя қилади. Субсидия



ресурсдан унумли фойдаланишни рағбатлантирса, сугурта хавфни олдиндан бошқаришга ўргатади. Рақамлаштириш эса иккала жараёни ҳам шаффоф ва манзилли қилиш имконини беради. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги ишхотлар янада аграр иқтисодий тизимнинг турли қисмлари сифатида намоён бўлмоқда.

Дунёда қишлоқ хўжалигининг келажаги тобора шу мантқиқ асосида шаклланмоқда. Илгор технологиялар, аниқ маълумотлар, ресурс тежамкорлиги, сугурта механизмлари ва иқлим хавфларига мослашиш масалалари аграр сиёсатнинг муҳим йўналишларига айлланмоқда. Аҳоли эътиёжини қондириш учун мавжуд ресурслардан янада самарали фойдаланишга тўғри келади. Ўзбекистонда субсидияларни натижа билан боғлаш, сув тежовчи технологияларини рағбатлантириш ва сугуртада профилактикага урғу бериш ҳам ана шу глобал эҳтиёжларнинг миллий шароитдаги амалий ифодасидир.

Фермер учун эса бу янги масъулият дегани. Давлат кўмаги имкониятини кенгайтиради, аммо натижани инсоннинг меҳнати белгилайди. Ерга эътибор, сувга тежамкор муносабат, технологиядан оқилона фойдаланиш ва хавфни олдиндан ҳисоблаш фермернинг рақобатбардошлигини белгилаб боради. Шу боис, аграр соҳадаги янги ёндашувнинг моҳиятини биргина “субсидия” ёки “сугурта” сўзи билан ифодалаб

бўлмайди. Гап аслида меҳнатга муносабат ҳақида кетмоқда. Меҳнатни қўлаб-қувватлаш керак, аммо унинг самараси ҳам кўриниши лозим. Ресурсдан фойдаланиш мумкин, аммо уни исроф қилиш мумкин эмас. Хавф бозор, аммо уни тақдирга ташлаб қўйиш шарт эмас. Давлат имконият яратаяди, жамият эса шу имкониятнинг натижасини кўради.

Даладаги бир уруғ бутун ер бағрига сингари. Унинг ҳосилга айланиши учун сув, меҳнат, вақт ва сабр керак. Баъзан уни табиатдан ҳимоя қилиш, баъзан янги технология билан қўлаб-қувватлаш, баъзан эса қутилмаган хавфдан асраш талаб этилади. Демак, ҳосил фақат уруғдан эмас, унга яратилган шароитдан ҳам пайдо бўлади. Давлат сиёсати, фермер меҳнати, замонавий технология ва сугурта тизими ана шу шароитнинг таркибий қисмларидир.

Бугун ажратилган маблағ эртага қанча ҳосилга айланади, тежалган сув келажақда қанча имконият яратаяди, олдиндан кўрилган чора нечта хўжаликни зарардан асрайди? Ишхотларнинг самараси ана шу натижаларда намоён бўлади. Ер эса бу ҳақиқатни ҳар мавсумда яна бир бор исботлайди. Бутун унга нима берсак, эртага шу меҳнатнинг натижасини оламиз.

Сардор ТОЛИБОВЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

ТАЪЛИМ ВА ИЛМ-ФАНДА ЯНГИ ДАВР

Хар бир халқ тарихида шундай даврлар бўладики, уларда қабул қилинган қарорлар бир неча авлод тақдирини белгилаб беради. Шу маънода, Президентимизнинг 2026 йил 3 октябрдаги фармониға мувофиқ, Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ҳамда Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлигининг ягона Таълим ва илм-фан вазирлиги сифатида қайта ташкил этилиши мамлакатимиз маърифий ҳаётида янги саҳифа очди. Ушбу ислохотнинг асосий мақсади таълим, тарбия ва илм-фаннинг яхлит тизимини замон талаблари асосида ташкил этиш, таълим сифати ва самарадорлигини ошириш ҳамда инсон капиталини ривожлантириш бўйича ишларни янги даражага олиб чиқишдан иборат. Бунда таълимнинг барча турлари ўртасидаги узвийлик ва бардавомликни таъминлаш, мактабгача таълимдан олий таълимгача бўлган барча босқичлар ҳамда илмий фаолиятни қамраб олган ягона самарали бошқарув тизимини жорий этиш, бу тизимнинг жамоатчилик олдидаги ҳисобдорлигини ошириш кўзда тутилган.

Табиики, бундай кенг қўламли ўзгариш жамиятда “Таълим соҳасидаги бугунги янгиланишларнинг асосий мазмун-моҳияти нимада?” деган саволни уйғотади. Бу саволга асосли жавоб топиш учун эса мустақиллик йилларида босиб ўтилган йўлга қисқача назар ташлаш, бугунги ислохотнинг тарихий мантигини англаш ва унинг келажак учун оқаётган имкониятларини ҳолис баҳолаш лозим бўлади.

Мустақилликнинг илк йилларидаёқ ёш давлат таълими миллий тикланишнинг таянч устуни сифатида белгилаб олган эди, 1992 йилда қабул қилинган “Таълим тўғрисида”ги қонун собиқ иттифоқдан мерос мафқуравий тизимдан воз кечиб, миллий таълим тизимини шакллантиришнинг ҳуқуқий асосини яратди. 1997 йилги янги тахрирдаги “Таълим тўғрисида”ги қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури қабул қилиниши билан тўққиз йиллик умумий ўрта таълим ҳамда уч йиллик ўрта махсус, касб-ҳунар таълимидан иборат ўн икки йиллик мажбурий таълим модели жорий этилди. Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларидан иборат кенг тармоқ барпо қилинди. Бу босқич ўз даври учун муҳим тарихий вазифани адо этиб, таълимнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга хизмат қилди. Аммо вақт ўтиши билан тизмда микродорй кўрсаткичларга ортқича уруғ берилгани, олий таълимга кириш имконияти кескин чекланиб қолгани, ўқувчилар ва ўқитувчиларнинг мавсумий пахта йиғим-теримига жалб этилиши каби жиддий муаммолар тўпланиб борди. Натижада 2016 йилга келиб мактаб битирувчиларининг олий таълим билан қамраб олинishi тахминан 9 фоиз даражасида қолган эди.

2016 йилдан бошланган янги давр таълим тизимига ҳолис ва танқидий нигоҳ билан қараш, мавжуд муаммоларни очiq тан олиш ва уларни тизимли ҳал этиш босқичи бўлди. Давлатимиз раҳбарининг қатъий сиёсий иродаси билан болалар ва ўқитувчиларни мажбурий меҳнатга жалб этиш амалиётига барҳам берилди. Президентимиз тайёрлаган таълим тўғрисида “Янги Ўзбекистон” университетида устоз ва мураббийлар билан ўтказилган учрашувда бу тарихий ўзгаришни ихчам ва таъсирли тарзда ifodalab, “Биз болаларимизни пахта даласидан мактаб партасига, ўқитувчиларни таълим жараёнига қайтардик”, деди.

2020 йилда қабул қилинган янги тахрирдаги “Таълим тўғрисида”ги қонун узлуksиз таълим тамойиллини, таълим муассасаларининг академик эркинлигини ва нодавлат таълим хизматлари учун тенг шaroитларни қонуний жиҳатдан мустаҳкамлади. Амалга оширилган мазмуний ислохотлар натижаcида 2022 йилда Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ҳамда Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ташкил этилди.

Утган ўн йил давомида амалга оширилган ишларнинг қўлами рақамларда яққол намоён бўлади. Президентимиз таъкидлаганидек, бу даврда 1 миллион 800 минг ўринли богчалар ва 1,5 миллион ўринли мактаблар барпо этилиб, 10 мингдан зиёд таълим муассасаси замонавий кўринишга келтирилди. Олий таълим муассасалари сони 77 дан 205 тага етиб, улардаги қамров 45 фоизга кўтарилди. Бугун мамлакатимиз олийгоҳларида тахсил олаётган талабалар сони 1 миллион 600 минг нафарни ташкил этмоқда, еттига олийгоҳ эса 17 та фан йўналиши бўйича нуфузли халқаро рейтинглардан ўрин олиди.

Президент, ихтисослаштирилган ва ижод мактаблари каби мутлақо янги турдаги таълим даргоҳлари вужудга келди. PISA халқаро тадқиқотида 15 ёшли ўқувчиларимиз табиий фанлар бўйича 32 поғона юқорилаб, 48-ўринни эгаллагани, биргина жорий йилнинг ўзида ёшларимиз нуфузли олимпиадаларда 228 та медални қўлга киритгани, мактаб давридаёқ хорижий тил ва фанлардан сертификат олган ўқувчилар сони 100 мингга етгани ушбу ислохотлар сифат жиҳатидан ҳам самара бераётганини кўрсатади.

Ислохотларнинг энг муҳим ютуқларидан бири ўқитувчи шахсига, меҳнати ва ижтимоий мақомига муносабатнинг тубдан ўзгаргани бўлди. Халқаро ва миллий сертификатга эга ўқитувчилар сони беш йилда 29 мингдан 143 мингга ошгани, мактаблардаги ўқитувчи етишмовчилиги уч баробар

Бундан бир асрдан зиёд вақт олдин маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлоний “Тарбия биз учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат масаласидир”, деб ёзган эди. Бугун бу ҳикмат янги мазмун касб этиб, давлат сиёсатининг энг устувор йўналишига айлангани ҳар бир зиёлини, ҳар бир устоз ва мураббийни қувонтиради.

Ушбу моделнинг илмий жиҳатдан энг муҳим хусусияти бошқарувнинг операцион ва мазмуний функцияларини оқилона ажратишда намоён бўлади. Замонавий давлат бошқаруви назариясида ижро ва баҳолаш функцияларини турли институтларга юклаш манфаатлар тўқнашувининг олдини оладиган асосий тамойил ҳисобланади. Чунки ўзи ташкил этган жараёни ўзи баҳолайдиган идора натижаларни ҳолис кўрсатишда қийналади. Миллий агентликнинг “лаборатория” сифатида таърифланиши эса таълимшуносликда кенг қўлланадиган далилларга асосланган сиёсат тамойилига мос келади. Унда ҳар бир янгилк аввал синовдан ўтказилади, натижалари ўлчанади, шундан кейингина оммавий амалиётга жорий этилади.

Ислохотнинг стратегик йўналишини Президент Администрацияси даражасида белгилаш таълими давлат сиёсатининг энг олий устувор йўналиши сифатида кўриш демакдир. Зеро, давлатимиз раҳбари мактабгача таълим, мактаб таълими, олий таълим ва илмий-маърифий муассасаларни Учинчи Ренессанс пойдеворининг узвий ҳалқалари сифатида таърифлаб келади. Ягона вазирлик эса айнан шу ҳалқаларни бир занжирга бирлаштирувчи институционал механизмга айланади.

Ривожланган давлатлар тажрибаси таълим ва илм-фани ягона бошқарув тизимида бирлаштириш ғоясининг ҳаётийлигини яққол тасдиқлайди. Японияда 2001 йил январда Таълим вазирлиги билан Фан ва технологиялар агентлиги бирлаштирилиб, Таълим, маданият, спорт; фан ва технологиялар вазирлиги ташкил этилди. Бу қарор мактабдан университетгача бўлган таълим жараёнини ва фундаментал тадқиқотларни ягона стратегия асосида бошқариш имконини берди. XXI аср бошидан бую япон олимларининг табиий фанлар ва тиббиёт бўйича йитирмадан ортқ Нобель мукофотиға сазов бўлгани эса шу тизимли ёндашувнинг самарасидан далолат беради.

Эстонияда Таълим ва тадқиқотлар вазирлиги боғчадан докторантурагача бўлган барча босқичларни ҳамда илмий сиёсатни бирдек мувофиқлаштиради. Аҳолиси бир ярим миллионга етмайдиган бу мамлакат рақамли таълим инфратузилмасини эрта жорий этгани ва бошқарувнинг ахтирлигини таъминлагани туфайли PISA-2022 тадқиқотида Европа давлатлари орасида етакчи натижаларни қайд этиди.

Финляндия тажрибаси бугун Ўзбекистонда жорий этилаётган моделга, айниқса, янги бўлиб, у ерда Таълим ва маданият вазирлиги таълимнинг барча босқичлари ва илмий сиёсат учун масъулдир. Финляндия миллий таълим агентлиги эса миллий асосий ўқув дастурларини ишлаб чиқиш, ижросини таҳлил қилиш ва тақомиллаштириш вазифасини бажаради. Бу эса бизда ташкил этилаётган Таълим сифатини таъминлаш миллий агентлигининг “лаборатория” мақоми билан мазмунан уйғун.

Финляндияда ўқитувчилик касбига магистр даражасига эга мутахассислар қабул қилинади. 2009 йилда қабул қилиниб, 2010 йилдан кучга кирган “Университетлар тўғрисида”ги қонун эса олийгоҳларни мустақил юридик шахсга айлантириб, уларга молиявий ва ташкилий эркинлик берди. Сингапурда Таълим вазирлиги таълимнинг барча бўғинларини ягона стратегия асосида бошқаради. Мамлакатдаги ягона педагогик кадрлар тайёрлаш маркази бўлган Миллий таълим институти бўлажак ўқитувчиларни энг иқтидорли битирувчилар орасидан саралаб олади. Бу изчил тизим натижасида Сингапур ўқувчилари PISA-2022 тадқиқотида математика, ўқинш саводхонлиги ва табиий фанларнинг учала йўналиши бўйича биринчи ўринни эгаллади.

Жанубий Кореяда 25-34 ёшли аҳолининг қарийб 70 фоизи олий маълумотга эга. Бу кўрсаткич Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотига аъзо давлатлар орасида энг юқори натижа. Мамлакатнинг XX аср ўрталаридаги қашшоқликдан бугунги технология етакчилигига эришган тарихий йўли эса инсон капиталига қилинган изчил сармоя иқтисодий ўсишининг энг ишончли манбаи эканини исботлайди.

Ушбу тажрибаларнинг барчасини бирлаштирувчи умумий ҳулоса шуки, муваффақиятли таълим тизимлари таълимнинг барча босқичларини ягона мантққ асосида бошқаради. Мазмун ва сифатни баҳолашнинг алоҳида малакали институтга юқлайди, олийгоҳларга кенг мустақиллик бериб, улар ўртасида соғлом рақобат муҳитини яратаяди, ўқитувчининг эса тизимнинг марказий бўғини сифатида кадрлайди.

Мамлакатимизда жорий этилаётган янги модел айнан шу тўрт тамойилни ўзини келтириб яратиш кўзда тутилган бўлиб, қайси олийгоҳ сифатли таълим бераётганини эркин рақобат ва бозор талаби кўрсатиб бериши лозим.

Ягона вазирлик ташкил этилиши Президентимизнинг устоз ва мураббийлар билан ўтказган учрашувиди илгари сурилган ташаббуслар билан узвий боғлиқдир.

Мактаб таълими бўйича ташаббуслар орасида математика, физика, кимё ва биологияни чуқур ўқитишга алоҳида эътибор қаратилгани диққатга сазовор. Ўқувчилар сони 25 нафардан ошган синфларда ушбу фанлар икки гуруҳга бўлиб ўқитилади, миллий сертификатга эга ўқитувчиларга 50 фоиз устама тўланади, ҳар йили 208 та туман ва шаҳардаги етакчи муаллимлар мукофотланиб, минг нафар педагог хорижда стажировка ўтайди. Янги ўқув йилидан 100 та мактабда математика, информатика ва табиий фанлар айрим синфларда тўлиқ инглиз тилида ўқитилади, бу лойиҳа ўқитувчилари ва мактабга тайёрлов гуруҳи педагогларига 100 фоиз устама белгиланади. Мактаблар фаолиятини баҳолаш учун эса “сифат индекси” жорий этилиб, таълим натижалари ва педагоглар салоҳиятига қараб муассасалар тоифаларга ажратилади, ўз тажрибаси билан бошқа мактабларнинг юқори тоифага ўтишига қўмаклашган илгор мактабларнинг педагогик жамоаси 30 фоиз устама олади. Ўқитувчилар малакасини оширишда мажбурий бир ойлик курслар ўрнига касбий ривожланиш ваучерлари берилиб, педагоглар ўз натижасига қараб 18 соатдан 72 соатгача бўлган ўқув дастурини мустақил танлаши, олимпиада ғолибларини тайёрлаган устозларнинг тўғридан тўғри олий тоифага эга бўлиши, таълимнинг барча бўғинларидаги илгор педагоглар учун Абдулла Авлоний номидига алоҳида давлат мукофотини таъсис этиш тақлифи ўқитувчи меҳнатини эъзолашнинг янги босқичини бошлаб беради.

Мактабгача таълимда богчани боланинг қобилияти кашф этиладиган масканга айлантириш вазифаси қўйилди. Илгор хорижий тажриба асосида ишлаб чиқилган ва ўйин орқали таълим беришга йўналтирилган дастур бўйича 180 минг тарбиячи ва педагог ўқитилмоқда, йил якунига қадар бу дастур 38 мингдан ортқ богчаннинг барчасига жорий этилади. Келаси йилдан 2-3 ёшли фарзандини оливайди богчага берган ишли оналарнинг бадал пули боджетдан қопланиши эса оила институтини мустаҳкамлашга қаратилган ижтимоий сиёсатнинг ёрқин ifодасидир.

Алоҳида таълим эҳтиёжига эга болаларнинг тенгдошлари билан бир муҳитда ўқиниши таъминлаш мақсадида инклюзив шароит яратилган мактаблар сони икки йилда 729 тадан 9 миң 591 тага, яъни қарийб беш баробар оширилди. Ўқувчи ўринларига талаб юқори 52 та туманда хусусий мактаблар ташкил этиш учун имтиёзли кредит ва субсидия ажратилиши, бўш турган давлат биноларининг хусусий мактабларга ўн йилга бепул ижарага берилиши, фарзанди хусусий мактабга ўқийдиган ота-оналар учун солиқ олинмайдиган даромад чегарасининг 3 миллиондан 6 миллион сўмга оширилиши эса давлат ва хусусий сектор ҳамкорлигининг янги имкониятларини очади.

Профессонал таълимда сўнгги икки йилда 104 та техникумга халқаро дастурлар жорий этилди. Техникумларнинг 25 миңг корхона билан ҳамкорлиги 100 мингдан зиёд ёшга ўқинш билан бир вақтда даромад топиш имконини берди. Дуал таълимда қасб ўрганаётганларга 1 миллион 300 миң сўмгача стипендия тўланмоқда. Илк бор ўтказилган “Янги Ўзбекистон бунёдкорлари” касб танловига 170 миң ўқувчи иштирок этгани ёшлар орасида ишчи касбларга қизиқиш қайта уйғонаётганини кўрсатади.

Президентимиз мактаб битирувчисни катта ҳаётга касб ва хорижий тилни эгаллаган ҳолда кириб бориши зарурлигини таъкидлаб, мактаб директорларига бу борада қўшимча ваколатлар берилиши, ҳамкорликка тайёр тадбиркорлар учун шароит яратилишини белгилади, бу вазифаларни ҳал этиш эса айнан мактаб, техникум ва олийгоҳни ягона бошқарув остида бирлаштирган тизимда энг самарали амалга оширилиши мумкин.

Олий таълим бўйича учрашувда билдирилган фикрлар ислохотнинг энг дадил йўналишларини ақ эттиради. Президентимиз университетлардаги дарсликлар мазмунини ва мутахассислар тайёрлаш сифати бугунги талабаларга тўлиқ жавоб бермаётганини очiq танқид қилиб, муҳандислар ва тиббиёт олийгоҳлари замонавий йўналишлар бўйича янги ўқув адабиётларини яратиши, илгор хорижий китобларни таржима қилиш ва мослаштириш ишларини кучайтириши зарурлигини таъкидлади.

“Корхона — олийгоҳ — мақсадли кадр” тамойили асосидаги дуал таълим тизими келаси йилдан 75 та, 2028 йилдан эса барча олийгоҳларда йўлга қўйилади. Бунда корхоналар ўз эҳтиёжига мос номзодларни ўқитиш учун буюртма беради, ишга олинган



Таҳлил

талабага тўланадиган маошнинг ярмини давлат қоплайди, иш ва ўқишда яхши натижа кўрсатган ёшлар иккинчи курсдан давлат гранти асосида тахсил олади.

Давлатимиз раҳбари дунёнинг энг кучли 300 университети филиалларини мамлакатимизга жалб этиш вазифасини белгилаб, нуфузли университетлар франшизасини олиб келган хусусий олийгоҳларнинг лаборатория, жиҳоз, бренд ва кампус билан боғлиқ харажатларининг бир қисmini қоплаш, муҳандислик, қишлоқ ва сув ҳўжаллиги, энергетика, сунъий интеллект ҳамда тиббиёт йўналишларига устуворлик бериш кераклигини таъкидлади. Бу ташаббуслар жорий йил баҳорида эълон қилинган “U10 — Ўзбекистоннинг глобал даражадаги илгор университетлари” дастури билан уйғунлашиб, танлов асосида 10 та олий таълим ташкилотига миллий тадқиқот университети мақоми берилиши ва уларда илмий кластерлар ташкил этилиши мамлакатимиз илм-фанини жаҳон майдонига олиб чиқишнинг стратегик йўлини белгилайди. Олий таълимда давлат аралашувини қисқартириш ва олийгоҳларга академик, ташкилий ва молиявий мустақиллик бериш сиёсати ушбу ташаббусларнинг мантикий давоми бўлиб, қайси университет сифатли таълим бераётганини эркин рақобат ва бозор талаби кўрсатиб бериши лозимлиги тамойили олийгоҳларни ўз нуфузини, илмий салоҳиятини ва битирувчиларининг меҳнат бозоридagi рақобатбардошлигини доимий равишда ошириб боришга ундайди.

Мазкур ислохот натижасида эришилган натижаларни таҳлил қилар эканмиз, аввало, ягона вазирлик боланинг богчадан докторантурагача бўлган таълим йўлини ахти ва узлуksиз траектория сифатида лойиҳалаш имконини беришини алоҳида қайд этиш лозим. Бунда ҳар бир босқичнинг таълим натижалари кейинги босқичнинг бошланғич талаблари билан мувофиқлаштирилади, “Ўзбек мактаби битирувчисининг портрети” эса бугун тизим учун ягона мўлжал вазифасини бажаради.

Иккинчидан, икки вазирликнинг такрорланувчи функциялари, параллел ҳисобот тизимлари ва идоралараро мувофиқлаштиришга сарфланадиган вақт ва ресурслар қисқаради. Тежалган маблағлар эса бевосита ўқитиш сифати, ўқитувчилар меҳнатини рағбатлантириш ва илмий инфратузилмани ривожлантиришга йўналтирилади.

Учинчидан, илм-фан ва таълимнинг ягона бошқарувда бўлиши илмий тадқиқотлар натижаларини ўқув дастурларига тезкор жорий этиш, олийгоҳ лабораторияларини иқтидорли мактаб ўқувчилари учун очиш, ёш тадқиқотчиларни мактаб давридаёқ аниқлаб, уларни илмий фаолиятга босқичма-босқич олиб киришга кенг йўл очади.

Тўртинчидан, бошқарувнинг ягона маркази пайдо бўлиши масъулиятини аниқ манзиллини белгилайди, бу эса фармонда алоҳида таъкидланган жамоатчилик олдидаги ҳисобдорлигини амалда таъминлашнинг энг муҳим шартидир. Зеро, жамият таълим сифати учун ким жавобгар эканини аниқ билганларгина ислохотлар натижасини ҳолис баҳолаш ва уларга фаол таъсир кўрсатиш имкониятига эга бўлади.

Бешинчидан, ислохотнинг энг узоқ муддатли самараси инсон капитали ва иқтисодий ўсиш билан боғлиқ бўлиб, Жаҳон банкнинг 2020 йилги Инсон капитали индексида 62 фоиз натижани қайд этган Ўзбекистон учун бу кўрсаткични изчил ошириш миллий тараққиётнинг хал қилувчи омилга айланади. Халқаро тадқиқотларда таълимнинг ҳар бир қўшимча йили инсон даромадини ўртача 9 фоиз атрофида ошириш қайд этилади. Шундан келиб чиқадиган бўлсақ, “Ўзбекистон — 2030” стратегиясида белгиланган олий таълим қамровини 50 фоизга етказиш мақсадиға эришиш ва таълим сифатини халқаро даражага қўтариш мамлакат иқтисодийнинг рақобатбардошлигини таъминлайдиган асосий ресурс бўлиб хизмат қилади.

Ислохотнинг бу салоҳиятини тўлиқ рўйёбга чиқариш жамиятнинг барча қатламлари, айниқса, илмий жамоатчиликнинг фаол иштирокини тақозо этади. Шу боис, ижтимоий-маънавий тадқиқотлар соҳасидаги кузатишларимиз асосида бир неча тақлифни илгари суриш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Биринчи тақлиф боланинг богчадан докторантурагача бўлган таълим йўлини қамраб оладиган ягона рақамли “таълим траекторияси” платформасини яратиш билан боғлиқ. Бу платформада ҳар бир

таълим олувчининг ютуқлари, сертификатлари, олимпиада натижалари ва касбий қизиқишлари шахсий маълумотлар маҳфийлигини тўлиқ қаролатган ҳолда жамланиб борса, Таълим сифатини таъминлаш миллий агентлиги таълим натижаларини босқичлараро таҳлил қилиш, ўқув дастурларидаги бўшлиқларни аниқлаш ва иқтидорли ёшларни эрта аниқлаш учун ишончли далиллар базасига эга бўлади. Эстония ва Сингапур тажрибаси кўрсатганидек, таълимни бошқаришда ягона маълумотлар тизими мавжудлиги қарорларни тахминлар асосида қабул қилиш амалиётидан илмий асосланган сиёсатга ўтишнинг энг муҳим шарти ҳисобланади.

Иккинчи тақлиф “Ўзбек мактаби битирувчисининг портрети”ни миллий-маънавий мерос билан уйғун ҳолда бойитишга қаратилган. Бунда Абу Наср Форобийнинг фозил одамлар шахри ҳақидаги қарашлари, Алишер Навоийнинг комил инсон концепцияси, Абдулла Авлонийнинг тарбия ҳақидаги таълимоти каби бой маънавий меросимиз замонавий компетенциялар тизимига илмий асосда синдирилса, рақамли ва танқидий фикрлаш қўникмалари миллий ўзлиқни англаш ва юксак ахлоқий фазилатлар билан уйғунлашади. Бу ишга Республика Маънавият ва маърифат маркази ҳузуридаги Ижтимоий-маънавий тадқиқотлар институти, Фанлар академиясининг гуманитар йўналишдаги институтлари ва педагогика олийгоҳлари олимлари иш жалб этиб, тарбия мазмунини богчадан олий таълимгача бўлган барча босқичлар учун изчил ишлаб чиқиш мақсадаға мувофиқдир.

Учинчи тақлиф фармонда белгиланган жамоатчилик олдидаги ҳисобдорликни тизимли шаклга келтириш хусусида. Таълим ва илм-фан вазирлиги ҳар йили “Ўзбекистонда таълим ва илм-фаннинг ҳолати тўғрисида”ги миллий маърузани тайёрлаб, уни мустақил экспертлар ҳулосаси билан бирга очiq эълон қилиши, маърузада ҳар бир ҳудуд ва ҳар бир таълим босқичи бўйича сифат индекси, PISA, PIRLS ва TIMSS каби халқаро тадқиқотлар натижалари, илмий нашрлар ва патентлар динамикаси аққ эттирилиши мақсадаға мувофиқдир. Бундай амалиёт Финляндия, Япония ва Жанубий Корея каби мамлакатларда таълим сиёсатини жамият билан доимий мулоқотда ривожлантиришнинг самарали воситаси бўлиб келмоқда. Бизда эса у ота-оналар, ўқитувчилар ва иш берувчиларнинг ислохотларга бўлган ишончини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Тўртинчи тақлиф илм-фан ва олий таълим интеграциясини чуқурлаштиришга дахлдор. Фанлар академияси институтлари ва университетлар ҳамкорлигида қўшма докторантура мактабларини ташкил этиш, илмий грантларни очiq танлов асосида, халқаро экспертиза иштирокида тақсимлаш, ҳар бир йирик илмий лойиҳа доирасида талабалар ва иқтидорли мактаб ўқувчилари учун тадқиқот амалиётини тарқийбий қисм сифатида белгилаш мақсадаға мувофиқдир. Бу ёндашув илмий салоҳиятнинг ёшариши, тадқиқот натижаларни иқтисодийёт тармоқларига тезкор жорий этилишига ва Президентимиз белгилаб берган “тармоқ — корхона — олий таълим ташкилоти — илмий ташкилот” занжирини тўлақонли ишлашига хизмат қилади.

Таълим ва илм-фан вазирлиги ташкил этилиши мустақиллик йилларида босиб ўтилган йўлнинг мантиқий натижаси ва янги Ўзбекистон тараққиётининг янги босқичига ўтишнинг институционал асоси, давлатимиз раҳбарининг таълими миллий тараққиётнинг ҳал қилувчи омили сифатида кўрадиган ҳозир кўзловчи сиёсатининг ёрқин ifодаси бўлди. Бундан бир асрдан зиёд вақт олдин маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлоний “Тарбия биз учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат масаласидир”, деб ёзган эди. Бугун бу ҳикмат янги мазмун касб этиб, давлат сиёсатининг энг устувор йўналишига айланган ҳар бир зиёлини, ҳар бир устоз ва мураббийни қувонтиради. Богча, мактаб, техникум, олийгоҳ ва илмий муассасаларни ягона мақсад сари бирлаштирган янги тизим Учинчи Ренессанс пойдеворини мустаҳкамлаб, юртимизда Форобий, Беруний, Ибн Сино ва Улуғбек каби алломалар анъанасини давом эттирадиган янги авлодни вояга етказишга хизмат қилади. Шу маънода, бугун таълим ва илм-фанда бошланган янги давр мамлакатимизнинг эртанги кунини учун қўйилган энг ишончли сармоя эканига шубҳа йўқ.



2026 йил 8 октябрь, 208-сон

МЕЗОН

Президентимиз Ўқитувчи ва мураббийлар куни муносабати билан бўлиб ўтган учрашувда устозларни улуглаб, “Ўқитувчи — меҳр дарёси, ўқитувчи — эзгулик булоғи, ўқитувчи — маърифат куёши!” дея таърифлади. Бу сўзлар, табиийки, ҳар бир соҳа вакили, илм ахлини жуда мамнун қилди, таъсирлантирди. Зеро, бу фикр ушбу касб эгалари учун катта эътироф бўлди.

Нуктаи назар

Менгунчи бизни

НУРЛИ МАНЗИЛЛАР САРИ ЕТАКЛАЙДИ

Учрашувда таъкидланганидек, бугун сунъий интеллект билим олиш ва меҳнат қилиш усулларини тубдан ўзгартирмоқда. Бироқ ҳеч бир технология, ҳеч бир ақли машина боланинг қалбига устоз каби йўл топиб, унга Ватанга муҳаббат ва масъулият туйғусини сингдира олмайди. Тадбирда таълим ва илм-фан фидойиларига давлат мукофотлари топширилди. Мукофотланганлар орасида нафақат педагоглар, балки таълим ривожига ҳисса қўшаётган тадбиркорлар ва хорижлик ҳамкорлар ҳам борлиги диққатга сазовор. Таълимнинг барча бўғинидаги илгор муаллимлар учун буюк маърифатпарвар Абдулла Авлоний номидаги алоҳида давлат мукофоти таъсис этилиши эса соҳа ходимларига янада куч-ғайрат бағишлайди.

Таълимни ривожлантириш янги Ўзбекистонни барпо этишнинг энг муҳим шарти. Мамлакатимизда кейинги ўн йилда 1 миллион 800 минг ўринли боғча, 1,5 миллион ўринли мактаблар барпо этилди, 10 мингдан зиёд таълим муассасаси замонавий кўринишга келтирилди. Бироқ энг эътиборли жиҳат шуки, давлатимиз раҳбари бинолардан ҳам муҳимроқ масала ўқитиш мазмуни ва сифати эканини қайд этиб, “Биз болаларимизни пахта даласидан мактаб партасига, ўқитувчиларни таълим жараёнига қайтардик”, деди. Мана шу гапда бугун бир даврнинг инсонпарварлик мазмуни го бўлган. Чунки бола пахта даласида эмас, партада, синфхонада камол топиши керак.

2018 йилдан бошланган янги авлод дарсликларини яратиш масаласи бугун ўз самарасини бермоқда. Хориж тажрибаси ўрганилиб, 8-синфгача дарсликлар янгиланди. Биргина жорий йилда 400 дан зиёд мутахассис ишларида 324 дарслик қайта ишланди. Улар болаларда миллий қадриятлар, табиатга масъулиятли муносабат, рақамли ва молиявий саводхонлик билан бирга мустақил ҳамда танқидий фикрлаш кўникмаларини ривожлантиришга қаратилган. 2030 йилга қадар юқори синфлар учун дарсликлар ҳам янгиланади.

Ислохотлар натижаси ўқувчиларнинг ютуқларида яққол кўринмоқда. PISA рейтингда 15 ёшли ўғил-қизларимиз табиий фанлар бўйича 32 поғона юқорилаб, 48-ўринни эгаллади. Шу йилнинг ўзига ешларимиз нуфузли олимпиадаларда 228 медалга сазовор бўлди. Мактаб давридаёқ



чет тили ва фанлардан халқаро сертификат олган ўқувчилар сони 100 мингга етди. Бу рақамлар қалбни қувончга тўлдирди. Зеро, бу медаллар ва сертификатлар ортда минглаб устозларнинг туну кун қилган меҳнати, фарзандларимизнинг тийрак нигоҳи, ёруғ келажакка ишончи турибди. Педагогларни қўллаб-қувватлаш ҳам самара бермоқда. Халқаро ва миллий сертификатга эга ўқитувчилар сони беш йилда 29 мингдан 143 мингга етди. Мактабларда ўқитувчи тақчиллиги уч баробар камайди. Бугун 40 минг муаллим 1000 доллардан, яна 1500 нафари эса 2000 доллардан юқори маош олмақда. Бу педагог меҳнати қадрланаётгани, “Инсон қадрини учун” ғояси айнан ўқитувчи тимсолида рўёбга чиқаётгани исботидир. “Йил ўқитувчиси” танлови энди боғча тарбиячилари ва техник умсталарини ҳам қамраб олади. Демак, меҳр дарёсининг ҳар бир томчиси, маърифат куёшининг ҳар бир қатим нури қадрланади.

Президентимиз келгусидаги вазифаларга тўхталар экан, мактаб битирувчиси катта ҳаётга касб ва хорижий тилни эгаллаб чиқиши зарурлигини таъкидлади. Мактаб директорларига қўшимча ваколатлар берилади, ҳамкорликка тайёр тадбиркорлар учун шароит яратилади. Ёшларни мактабдан оқ касбга тайёрлаш ва таълим босқичлари ўртасидаги узвийликни таъминлаш бўйича

комиссия тузилади. Иқтисодиётнинг технологик ривожини учун математика, физика, кимё ва биологияни чуқур ўқитишга алоҳида эътибор қаратилади. Бу фанлар ўқувчилар сони 25 нафардан ошган синфларда икки гуруҳга бўлиб ўқитилади. Демак, ҳар бир болага алоҳида эътибор, алоҳида меҳр берилади. Миллий сертификатга эга ўқитувчиларга 50 фоиз устама тўланади. Ҳар йили минг нафар педагог хорижда стажировка ўтайди, олимпиада голибларини тайёрлаган устозлар тўғридан тўғри олий тоифага эга бўлади.

Бошлангич синфлар учун ҳам фан олимпиадалари йўлга қўйилади. Келаси йилдан 4-синфлар ўртасидаги танлов голиблари компьютер билан, уларнинг устози эса пул мукофоти билан рағбатлантирилади. Янги ўқув йилидан 100 та мактабда математика, информатика ва табиий фанлар инглиз тилида ўқитилади. Бу лойиҳа педагогларига 100 фоиз устама белгиланади. Мактаблар фаолиятини баҳолаш учун “сифат индекси” жорий этилади. Илгор мактаблар ўз тажрибаси билан бошқаларга қўмақлашса, уларнинг жамоаси 30 фоиз устама олади. Ўқитувчилар малакасини оширишда мажбурий курслар ўрнига касбий ривожланиш ваучерлари берилади. Яъни устоз ўз натижасига қараб ўзи танлайди. Бу педагогнинг шахси, эрки ва қадрига ҳурмат ифодасидир.

Икки йилда инклюзив шароит яратилган мактаблар сони қарийб беш баробар ошди, 3591 тага етди. Тошкентда иш бошлаган кўп функционал инклюзив ресурслар мактаби тажрибаси тез орада Хоразм, Жиззах, Самарқанд вилоятларида, сўнг барча ҳудудда жорий этилади. Мана шу — давлатнинг қудрати инсон қадрини қанчалик ҳимоя қила олиши билан белгиланади деган ҳақиқатнинг энг таъсирчан исботи. Чунки ҳар бир боланинг — жисмоний имконияти чекланган ўғил-қизнинг ҳам тенгдошлари билан бир муҳитда, бир меҳр остида таълим олиши чинакам инсонийлик, чинакам адолатдир.

Мактабга таълимда ҳам боғча боланинг қобилияти кашф этилаётгани масканга айланиши зарурлиги таъкидланди. Ўйин орқали таълим беришга қаратилган дастур бўйича 180 минг тарбиячи ўқитилмоқда, йил якунига қадар бу дастур 38 мингдан ортиқ боғчанинг барчасига киритилади. Ишчи оналарни қўллаб-

қувватлаш учун эса келаси йил 1 январдан 2-3 ёшли фарзандини оилавий боғчага берган аёлларнинг бадал пули бюджетдан қопланади. Мана шу нозик ғамхўрликларда она қадрини, бола қадрини, оила қадрини, бир сўз билан айтганда, инсон қадрини ва қадриятларимиз яққол кўзга ташланади.

Касбий таълимда сўнгги икки йилда 104 та техникумда халқаро дастурлар жорий этилди. Техникумларнинг 25 минг корхона билан ҳамкорлиги 100 мингдан зиёд ёшга ўқиш билан бирга даромад топиш имконини берди. Дуал таълимда стипендия 1 миллион 300 минг сўмгача тўланмоқда. Илк бор ўтказилган “Янги Ўзбекистон бунёдкорлари” касб танловида 170 минг ўқувчи иштирок этди. Энг муносиблар 2028 йили Токиода ўтказиладиган касблар бўйича жаҳон чемпионатида тайёрланади.

Олий таълим ҳақида сўз борар экан, мамлакатимизда талабалар сони 1 миллион 600 мингга етгани, еттига олийгоҳ 17 та фан бўйича халқаро рейтингларга киргани қайд этилди. Бироқ олий таълим муассасаси раҳбари сифатида мен Президентимизнинг адолатли танқидини алоҳида масъулият билан қабул қилдим. Давлатимиз раҳбари университетлардаги дарсликлар мазмуни ва мутахассислар тайёрлаш сифати бугунги талабга тўлиқ жавоб бермаётганини айтди. Бу бизга қарата айтилган огоҳлантириш, аини пайтда ишонч ифодасидир. Ректорларнинг таълим сифати ва натижаси учун масъулияти оширилади. Давлат университетлари кузатув кенгашлари аъзоларининг учдан икки қисми хусусий сектор ва хорижий олийгоҳлар вакиллари билан шакллантирилади, кенгашлар ҳар йили қамиди 50 та дарслик яратди, битирув ишлари эса иқтисодиётнинг амалий масалаларига қаратилади.

Олийгоҳларда “корхона — олийгоҳ — мақсадли кадр” тамойили асосида дуал таълимни ривожлантириш кўзда тутилган. Тизим келаси йилдан 75 та, 2028 йилдан барча олийгоҳда йўлга қўйилади. Ишга олинган талабга тўланган маошининг ярмини давлат қоплайди. Яхши натижа кўрсатган ёшлар иккинчи курсдан давлат гранти асосида ўқийди.

Бундан ташқари, давлатимиз раҳбари дунёнинг энг кучли 300 университети филиали мамлакатимизга жалб этилишини айтди. Муҳандислик, қишлоқ ва сув ҳўжалиги, энергетика, сунъий интеллект ҳамда тиббиёт йўналишларида устуворлик берилади. Буларнинг барчаси бир мақсадга — ёшларимизнинг етуқ, билимли, рақобатбардош кадр бўлиб вояга етишишга хизмат қилади.

Устозни эъозлаш бир касб эгасини эмас, бугун бир миллат келажagini эъозлаш дегани. Чунки болани тарбиялайдиган — устоз, миллат келажagini қуради-ган — устоз, инсон қадрини энг аввал дарс соатида улуғлайдиган яна ўша устоздир.

Экиланган ҳар бир уруғ бир кун униб чиқади, берилган ҳар бир меҳр бир кун ўз меvasини беради. Бизнинг бурчимиз бугун партада ўтирган фарзандларимизни эртанги куннинг ёруғ нурларига элтиб қўйишдир. Шу ишонч, шу умид, шу меҳр бизни олдинга етаклайди.

Баҳодиржон ШЕРМУҲАММАДОВ,
Фарғона давлат университети ректори



УЛУҒВОР ТАРИХИМИЗ МАЪНАВИЙ ЙЎЛЧИРОГИМИЗДИР

Ўзбекистон мустақиллигининг илдизлари халқимизнинг кўп асрлик давлатчилик тарихи, озодлик ва эркинлик учун олиб борган курашлари билан чамбарчас боғлиқ. Амир Темур ва темурийлар даври, жадидчилик ҳаракати ҳамда XX асрдаги миллий уйғониш жараёнлари халқимизнинг ўзлигини англаб етишида муҳим ўрин тутган.

Тарихини билган халқ ўзлигини англайди, ўзлигини англаган халқ ўз келажagini ўзи белгилайди. Том маънода 2026 йили мамлакатимизда тарих зарварларининг янги саҳифалари очилмоқда. Мустақиллигимизнинг 35 йиллик тантанаси ҳикматларга бой бўлди. Ушбу шукўҳли байрам Иккинчи Ренессанс даври асосчиси, буюк Соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг 690 йиллиги, шеърят мулкининг султони Алишер Навоий бобомизнинг 585 йиллиги билан уйғуналиб кетди.

Бу — маънавият байрами. Бу — башариёт байрами. Учта тамаддун тўқнашган улугворлик ва ғурур байрами.

Қадимдан боболаримиз кўхна Самарқанд, Бухорои шариф, маърифат ўчоғи бўлмиш Хива ва Шаҳрисабз каби тарихий кентлар билан дунёни мафтун айлаган бўлса, бугун Янги Тошкент буюк тарих, бугун ва келажакни боғлайдиган маънавий кўприк вазифасини ўтамоқда. “Гиннесс рекордлари китоби”дан жой олган муҳташам муסיқий фаввора, доврўғи оламга кетган “Янги Ўзбекистон” университети, илм-маърифат маскани бўлмиш Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасининг қад рўстлагани ҳам тўйга тўёна бўлди. Янги Тошкент биз учун маънавият кўзгусидир.

Миллатнинг буюк келажagini ҳам, тарихий хотираси ҳам маънавий илдизларидан куч олади. Республика Маънавият ва маърифат маркази ташаббуси билан “Бирлашиб, буюк тарих яратамиз” мавзусида “Маърифат карвони” илмий-маърифий тадбирларига старт берилди.

Бугунги Ўзбекистон мустақиллик йилларида сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий



Мансур ЮНУС,
Давлат сиёсати ва бошқаруви академияси доценти,
Республика “Маърифат” тарғиботчилар жамияти аъзоси

Таълимга таянч. Илм-фан ва инновация, рақамли трансформация эса маънавий пой-девордир.

Уч минг йиллик тарих келажакка йўл кўрсатувчи маънавий компасимиздир. Уч минг йиллик илдиз Учинчи Ренессанс учун маънавий, қонуний пойдевордир.

Биз янги Ўзбекистон тарихини ёздаган авлодмиз! Биз буюк тарих меросхўрларимиз. Буюк келажакка асос соладиган, янги давр яратадиган авлодмиз.

Соҳибқирон бобомиз ўз тузукларида “Мамлакатни адолат билан бошқардим, машварат қилдим”, дейди. Бугунги



соҳаларда катта ўзгаришларни бошдан кечирмоқда. Миллий давлат институтлари мустақамланди, замонавий иқтисодиёт ва инфратузилма ривожланмоқда, таълим ва илм-фанга эътибор кучаймоқда. Шу билан бирга, миллий қадриятлар, она тилимиз, тарихий меросимиз ва маданиятимизни асраб-авайлаш мустақилликнинг муҳим натижаларидан биридир.

Мен ёш олим ва Республика Маърифат тарғиботчилари жамияти аъзоси сифатида турли таъкилот ва вазирликларда давлатимиз раҳбарининг мустақиллигининг 35 йиллигига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи ва унда белгилаб берилган устувор вазифалар ҳақида давлат хизматчиларига янада кенгроқ тушунтириш ишларида иштирок этиб келмоқдаман.

Бугунги оқилона ислохотлар замирида буюк келажак ётибди. Тарих бизга қараб турибди. Шу боис, Президентимизнинг асдида буюк истиқлолимиз илдизлари уч минг йилдан зиёд бўлган давлатчилик анъаналаримиз ва қадимий цивилизациямиз тарихига бориб тақаллади деган сўзлари аини ҳақиқатдир.

Боболаримиз ўз даврида Ренессанс яратди. Энди навбат бизники. Бизнинг қўлимизда илм бор. Қалбимизда — Ватан. Онгу шууримизда эса буюк мақсад.

Аслида, дунёда бу каби уч минг йиллик узлуқсиз давлатчилик анъанасига эга миллат кам учрайди. Тарих — интеллектуал мерос.

ислохотларда ҳам “Халқ билан мулоқот” ва “Инсон қадрини учун” деган юксак тафаккур мўжассам.

Адолат бўлса — ишонч, ишонч бўлса — бирлик бўлади. Бирлик бўлса — қудрат бўлади.

Байрам маросимида жадид боболаримиз олдидаги маънавий қарзимиз адо этилаётгани ҳам тилга олинди. 1200 нафар қатагон кўрбони оқланди. Абдулла Қодирий ва Исоҳқон Ибрат уй музейлари иш бошлади. Маърифатпарвар бобомиз Абдурауф Фитратнинг “Эй улуг Турон, арслонлар ўлкаси. Сен кучис эмассан!” деган хитоби бугун ҳам миллатни уйғотиш даъватидир.

Истиқлол сабаб шону шавкатимиз, муқаддас динимиз, она тилимиз ва миллий қадриятларимиз тикланди. Мустақиллик ўз тақдирини ўзи белгилаш, дунёга овоза билан чиқиш ва ўз тарихини ўзи ёза билишдир. Азим пойтахтимизда Ислон цивилизацияси маркази, Самарқанда Имом Бухорийи мажмуаси ва ҳадис мактаблари бўйаб бўлиши бугунги кунга қўйилган тирик ҳанқад демакдир. Жонажон юртимиз азалдан мутафаккирлар, азиз авлиёлар, буюк алломалар юрти бўлган муқаддас заминдир.

Мустақиллик байрами арафасида кейинги олтин даврнинг етти миллий дастури ҳам келтириб ўтилиши янги Ўзбекистоннинг маънавий қиёфаси ва юксак тараққиёти намунасидаир.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБАСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-KODНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ	Бош муҳаррир: Салим ДОНИЁРОВ	Тахририятга келган қўлғизмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул. Босмахона телефони: (71) 233-11-07.	Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbорот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 236. Буюртма Г-1046. 29213 нусхада босилди. Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нархда.	Навбатчи муҳаррир: Сардор Толлибоев Мусаххас: Шерзод Маҳмудов Дизайнер: Зафар Рўзиев
МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси	Қабулхона: (71) 233-56-33 Эълоилар бўлими: (71) 233-70-98	E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05	Девонхона ва ишонч телефони: (71) 233-56-60	Манзилими: 100060, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй
			“ШАРҚ” наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.	Ўза якуни — 01:53 Топширилди — 02:00